

2023-05-29

FÖRSLAG TILL YTTRANDE

KFKS 2018-00243

Mark- och miljööverdomstolen

Yttrande i mål nr P 15408-22

Kommunstyrelsen, Nacka kommun, nedan kommunen, har förelagts att yttra sig i mål nr P 15408-22 varför kommunen anför följande.

Inställning och yrkande

Kommunen motsätter sig klagandenas yrkanden om upphävande av beslut om antagande av detaljplan för Volten, del av fastigheterna Orminge 60:1 och Skarpnäs 1:83, i Boo, Nacka kommun, nedan detaljplanen. Kommunen yrkar att Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet och fastställer mark- och miljödomstolens dom.

Kommunen medger att domstolen, enligt 13 kapitlet 17 § Plan- och bygglagen (2010:900), herefter PBL, korrigerar plankartan så att bestämmelsen b₅ på kartan ändras till b₃ så att beteckningen överensstämmer med beteckningen i plankartans teckenförklaring alternativt, att b₅ på kartan kan ändras till b₃ av kommunen genom självrättelse i samband med att detaljplanen vinner laga kraft.

Kommunen motsätter sig klagandes yrkande om syn och sammanträde och anser att ärendet kan avgöras utifrån det skriftliga material som finns tillgängligt.

Kommunen vidhåller att planförslaget tagits fram på ett korrekt sätt samt att detaljplanen inte strider mot gällande tillämplig lagstiftning.

Grunder m.m.

Mark- och miljööverdomstolen har förelagt kommunen att yttra sig över ett överklagande som har inkommit från Naturskyddsföreningen i Nacka och Boo Miljö- och Naturvänner (aktbilaga 1 och 3), nedan klagande. Kommunen vill inledningsvis hänvisa till det som tidigare anförts i samrådsredogörelse daterad 2020-10-01 och granskningsutlåtande daterat 2022-05-04 samt övriga

handlingar framtagna under planprocessen. Kommunen lämnar därutöver följande yttrande med anledning av föreläggandet.

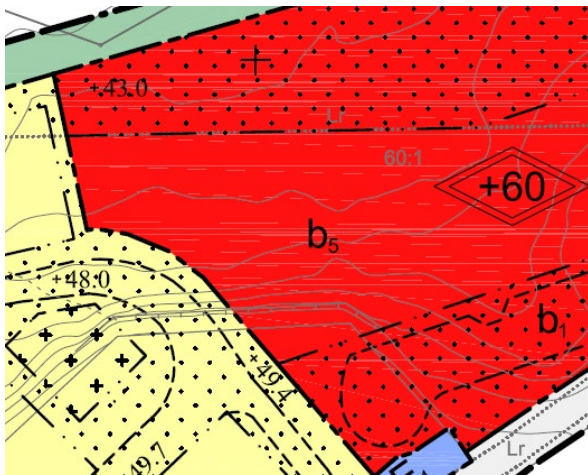
Klaganden har synpunkter på att detaljplanen och utredningar som rör planens genomförbarhet har ändrats efter granskningen

De utredningar som utförts mellan granskning och antagande har genomförts för att ytterligare säkerställa detaljplanens genomförbarhet. Utifrån genomförda utredningar har planförslaget handlingar kompletterats för att förtydliga planförslaget och tydligt redovisa dess genomförbarhet. I 5 kapitlet 25 § PBL anges att om kommunen efter granskningstiden ändrar sitt förslag väsentligt ska kommunen låta granska det ändrade förslaget igen. De ändringar som gjorts i aktuell detaljplan är dock inte väsentliga. På plankartan har endast mindre justeringar gjorts som inte är av väsentlig betydelse. Inte heller de justeringar och kompletteringar som gjorts i övriga handlingar är av sådan karaktär att planförslaget kan anses ha ändrats väsentligt.

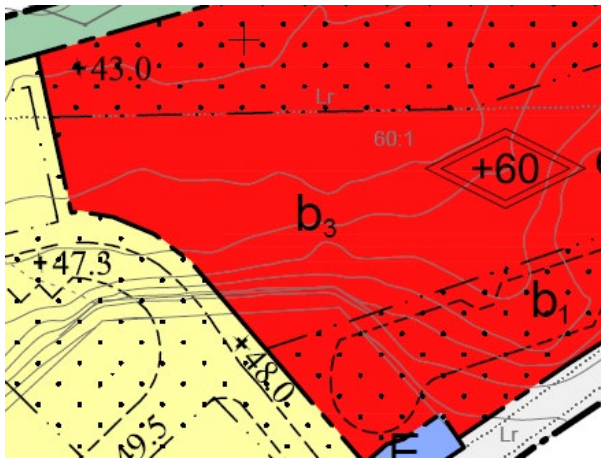
Kommunen vill framhålla att kommunen efter antagandet har informerat länsstyrelsen, i enlighet med 5 kapitlet 30 § PBL. Länsstyrelsen har den 5 juli 2022 beslutat att inte pröva kommunens antagandebeslut i enlighet med 11 kapitlet 10 § PBL.

Klaganden har synpunkter på att detaljplanen innehåller felaktiga planbestämmelser, bestämmelser som inte har stöd i PBL eller som inte uppfyller PBL:s krav på tydlighet

Kommunen konstaterar att en felaktig indexering har skett av en bestämmelse på plankartan. Bestämmelsen som i teckenförklaringen betecknas b_3 har i antagandehandlingen fått beteckningen b_5 på själva kartan, se figur 1 nedan. Beteckningen var korrekt i granskningshandlingen, se figur 2 nedan. Kommunen medger därför att domstolen, enligt 13 kapitlet 17 § PBL, korrigerar plankartan så att bestämmelsen b_5 på kartan ändras till b_3 så att beteckningen överensstämmer med beteckningen i plankartans teckenförklaring, alternativt att b_5 på kartan kan ändras till b_3 av kommunen genom självrättelse i samband med att detaljplanen vinner laga kraft.

Figur 1. Utsnitt ur antagandehandlingen.

Figur 2. Utsnitt ur granskningshandling.

Bestämmelsen ”Marken ska utformas med växtbäddar som klarar fördröjning av de första 10 mm regn från hårdgjorda ytor” är en generell bestämmelse för kvartersmark och gäller därmed för all kvartersmark inom planområdet. Enligt 4 kapitlet 32 § PBL får en detaljplan inte vara mer detaljerad än vad som behövs med hänsyn till planens syfte. Aktuell bestämmelse säkerställer fördröjning av regn men reglerar inte i detalj hur det ska ske. Detta då det kan finnas olika lösningar för att uppnå det bestämmelsen reglerar. Bevakning av att bestämmelsen uppfylls sker under bygglovsprocessen.

Detaljplanen reglerar de markhöjder som bedöms vara väsentliga för detaljplanens genomförande. I övrigt regleras inte markhöjder, i enlighet med 4 kapitlet 32 § PBL om att en detaljplan inte får vara mer detaljerad än vad som behövs med hänsyn till planens syfte.

Enligt 4 kapitlet 14 § PBL får kommunen i en detaljplan reglera att bygglov inte får ges förrän en markförorening har avhjälppts. Kommunen vidhåller att aktuell planbestämmelse avseende detta uppfyller PBL:s krav på tydlighet samt att planbeskrivningen och tillhörande underlag bekräftar att det är möjligt att sanera marken på ett sådant sätt att detaljplanen blir genomförbar.

Klaganden har synpunkter på att undersökning om betydande miljöpåverkan inte har genomförts

Kommunen har genomfört en undersökning om betydande miljöpåverkan i enlighet med gällande lagstiftning, vilket framgår av detaljplanens planbeskrivning och miljöredovisning. Kommunen har samrått med länsstyrelsen avseende om detaljplanens genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen har i sitt samrådsyttrande, daterat 2021-02-26 instämt i kommunens bedömning att detaljplanens genomförande inte kan antas medföra någon betydande miljöpåverkan. Kommunens miljö- och stadsbyggnadsnämnd har den 20 oktober 2021, § 195 beslutat att detaljplanens genomförande inte kan antas medföra någon betydande miljöpåverkan.

Klaganden har synpunkter på att detaljplanen innehåller vilseledande illustration

Kommunen vidhåller att detaljplanen uppfyller plan- och bygglagens krav på tydlighet. Illustrationerna visar en möjlig utformning, slutlig utformning avgörs i bygglovsskedet utifrån detaljplanens bestämmelser.

Klaganden har synpunkter på att möjligheten att avhjälpa markföroreningar inom planområdet ur ett tekniskt och ekonomiskt perspektiv inte har klarlagts i detaljplanen

Under detaljplaneprocessen har flertalet utredningar tagits fram för att säkerställa att de förorenade massorna som finns inom planområdet ska vara möjliga att hantera och sanera på ett sådant sätt som gör planområdet lämpligt för angiven markanvändning och som säkerställer genomförande av detaljplanen. Utredningarnas slutsats är att markföroreningarna är möjliga att sanera även om kostnaden kan variera inom ett förhållandevis stort spann. Även om kostnaden för saneringen skulle hamna i det övre spannet av kostnadsuppskattningen kommer projektet vara kostnadsbärande. I aktuellt fall krävs mycket detaljerade undersökningar för att avgöra exakt kostnadsnivå för saneringen. Inom planprocessen ska kommunen utreda att åtgärderna går att genomföra och att åtgärderna gör marken lämplig för den användning som föreslås. Kommunen vidhåller att de utredningar som tagits fram tydligt visar att det är möjligt att genomföra nödvändiga saneringsåtgärder och att åtgärderna gör marken lämplig för den användning som detaljplanen föreslår. För att säkerställa att marken är sanerad innan byggnader tillkommer innehåller plankartan en bestämmelse som reglerar att bygglov inte får ges för ändrad markanvändning förrän tillsynsmyndigheten enligt miljöbalken har godkänt avhjälpandeåtgärder avseende markföroreningar.

Enligt 11 kapitlet 10 § punkt 5 PBL ska länsstyrelsen överpröva kommunens beslut att anta en detaljplan om beslutet innebär att en bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Som nämnts ovan har länsstyrelsen den 5 juli 2022 beslutat att inte överpröva kommunens antagandebeslut.

Kommunen vill särskilt framhålla att inom aktuell detaljplan ansvarar kommunen i egenskap av fastighetsägare för saneringen och kommunfullmäktige har redan beslutat om att tilldela projektet en första budget där saneringskostnader finns inräknade, se bilaga 2. Kommunen ser ett stort värde i att befintlig förorenad mark nu kan saneras och kommer att genomföra saneringen även om kommande detaljerade undersökningar skulle visa att de faktiska kostnaderna hamnar i det övre spannet av kostnadsuppskattningen.

Klaganden har synpunkter på att förutsättningarna för att omhänderta dagvattnet inte har säkerställts i detaljplanen

Kommunen vidhåller att detaljplanen säkerställer att dagvatten kan omhändertas på ett lämpligt sätt. Detaljplanen reglerar fördröjning av dagvatten, yta för dagvattendamm, omfattning av andel markytor som inte får hårdgöras samt nödvändiga höjdsättningar av marknivån. Detaljplanen styr

inte i detalj vilka dagvattenåtgärder som ska genomföras för att uppnå de krav som redovisas i detaljplanekartan då 4 kapitlet 32 § PBL anger att en detaljplan inte får vara mer detaljerad än vad som behövs med hänsyn till planens syfte. Det kan finnas olika lösningar som medför att regleringarna avseende dagvatten i detaljplanen uppfylls. Dagvattenutredningen redovisar en möjlig lösning och bekräftar därmed att detaljplanen är utformad på ett sätt som möjliggör att dagvatten kan omhändertas vid ett genomförande av detaljplanen. Den höjdregering av markytan som valts i detaljplaneområdet minskar inte genomförbarheten av dagvattenåtgärderna. Bevakning av att dagvattenåtgärder utförs i erforderlig utsträckning sker i bygglovsskedet.

Klaganden har synpunkter på att i detaljplanen har det inte visats att platsen är lämplig för sitt ändamål enligt 2 kapitlet 2 § PBL

Kommunen vidhåller att platsen är lämplig för förskola och att detaljplanen är utformad på ett sådant sätt att trafik, parkering och avfallshämtning kan ske på godtagbart sätt.

Gator och trafik

Baserat på områdets läge och karaktär samt det befintliga och planerade tillkommande trafiknätet bedömer kommunen att det är rimligt att en övervägande del av barnen som ska till förskolan lämnas av föräldrar som tar sig till förskolan till fots, via cykel eller kollektivtrafik. Förskolans upptagningsområde bedöms vara närområdet, i och runt Ormingeringen samt i de planerade nya bostäderna inom detaljplan Volten. I området finns mycket goda förutsättningar för både gång, cykel och kollektivtrafik med planseparerade passager och trafikseparering samt god tillgänglighet. Kommunen vidhåller att förskolan inte kommer påverka trafiksäkerhet och framkomlighet på Ormingeringen negativt.

Parkering

Erfarenheter har visat att behovet av avlämningsplatser och parkeringsplatser skiljer sig stort mellan olika förskolor och skolor. Parkeringstalen ska anpassas efter förutsättningarna att kunna gå, cykla och åka kollektivt till förskolan och skolan.

De parkeringsnormer som klagande hänvisar till gäller endast för flerbostadshus. Nacka kommun har inga beslutade parkeringstal för bil eller cykel för verksamheter såsom förskola etcetera. Kommunen vill därmed framhålla att inga avsteg har gjorts från några parkeringstal utan för verksamheter såsom förskolor görs en bedömning av lämpligt antal parkeringsplatser för varje specifik verksamhet. Tillgång till både bil- och cykelparkering ska möjliggöras på kvartersmark, vilket detaljplanen säkerställer. Antalet platser för bil/cykel begränsas inte av detaljplanen och måste heller ej anläggas precis vid de platser som pekats ut i detaljplanens handlingar.

Kommunen vidhåller att detaljplanen möjliggör för den parkering som bedömts som nödvändig för förskolans behov utifrån platsens specifika förutsättningar avseende upptagningsområde, förutsättningar att välja annat färdmedel än bil med mera. I bygglovsskedet prövas parkering för bil och cykel, där det bedöms om kraven uppfylls.

Avfallshantering och hämtning och lämning av gods

Utformningen medger en godtagbar avfallshantering, själva körningen regleras inte i detaljplanen. Logistiken kring avfall kan styras via verksamheten med tidsreglering. Blandning av transportsätt som avfallsfordon och oskyddade trafikanter (barn) kan undvikas inom kvartersmarken eftersom en separering är möjlig. Backning är tillåten enligt kommunens tekniska handbok, men sker i detta fall inte där barn ska vistas. Kommunen vidhåller att detaljplanen uppfyller kraven på avfallshantering och hämtning och lämning av gods.

Klaganden har synpunkter på att detaljplanen innebär risk för hälsa och säkerhet på grund av närheten till kraftledning

Enligt Vattenfall Eldistribution AB, som är ledningsägare, krävs ett avstånd på 5 meter mellan bebyggelse och den markförlagda ledningens yttersta kant. Detta säkras i detaljplanen med prickmark (mark som inte får förses med byggnad) och placering av användningsgräns vilket innebär att ingen byggnad kan placeras inom kraftledningens påverkansavstånd. För att säkerställa att ett avstånd på minst 5 meter hålls mellan byggnader och ledningen även om ledningen i framtiden skulle flyttas norrut inom det befintliga ledningsrättsområdet utgår prickmarken/användningsgränsen från ledningsrättens norra gräns och inte från ledningens befintliga läge. Området inom förskoleområdet som ligger närmast ledningsrättsområdet kommer att utnyttjas för parkering, vilket inte utgör ytor för stadigvarande vistelse. Själva förskolegården kommer att placeras norr om förskolebyggnaden. Både förskolebyggnaden och de delar av förskoleområdet som kommer att användas som förskolegård är därmed placerades utanför riskavståndet till kraftledningen.

Kommunen vill framhålla att ingen byggrätt, varken för bostäder eller förskola, ligger närmare gränsen för ledningsrättsområdets yttersta gräns än 8 meter.

Klaganden har synpunkter på att förskolans utemiljö är olämplig, innebär risker för hälsa och säkerhet och uppfyller inte PBL:s krav på tillgänglighet för rörelsehindrade

Kommunen vill framhålla att Boverket endast har rekommendationer och inte krav kring storlek på förskolegårdar och att rekommendationerna är desamma för hela landet trots att förutsättningarna skiljer sig stort mellan olika ytor, när det gäller anspråk på markens användning.

Krav på tillräcklig friyta för lek och utevistelse vid bland annat förskoleverksamhet finns i 8 kapitlet 9 § andra stycket PBL. Någon preciserad bestämmelse om friytans storlek finns däremot inte. Som mark- och miljödomstolen anger i sin dom ligger det i sakens natur att möjligheten att erbjuda friyta varierar beroende på förutsättningarna i det enskilda fallet. Exakt hur stor en friyta måste vara, dess placering och utformning är frågor som hanteras vid en eventuell bygglovsprövning, enligt 9 kapitlet 30 § första stycket 4 PBL.

Aktuell förskolegård motsvarar ungefär 20 kvadratmeter per barn, dessutom ligger förskolan i direkt anslutning till ett nybildat stort naturreservat vilket ger goda möjligheter för upplevelser,

lek och naturpedagogik i direkt anslutning till förskolan. Även Centrala parken i Orminge, som har ett stort utbud av barnanpassade aktivitetsytor, ligger inom gångavstånd från förskolan.

Kommunen instämmer i mark- och miljödomstolens bedömning att naturreservatet bidrar till att tillgodose behovet av friyta för lek och att frågan har utretts och belysts i tillräcklig omfattning i planbeskrivningen och att det inte på förhand kan uteslutas att skolverksamhet kan bedrivas. Invändningen mot att detaljplanen innehåller för små lekytor utgör inte skäl att upphäva detaljplanen.

Exakt utformning av förskolegården och bevakning av att gällande krav uppfylls avseende tillgänglighet och säkerhet vid användning sker i bygglovsprocessen. Kommunen vidhåller att en förskolanvändning är lämplig och instämmer i mark- och miljödomstolens bedömning i dom daterad 2022-11-30.

Klaganden har synpunkter på att detaljplanen inte har handlagts enligt kraven i Barnkonventionen

Kommunen vidhåller att detaljplanen inte strider mot gällande tillämplig lagstiftning. Detaljplanen innebär att förorenad mark saneras vilket är positivt för barns hälsa. Vidare innebär detaljplanen att förskoleplatser tillskapas i nära anslutning till befintlig och tillkommande bostadsbebyggelse, vilket möjliggör att barn kan få förskoleplatser i sitt närområde.

/Namn Namn/
Kommunstyrelsens ordförande
Nacka kommun

/Namn Namn/
Stadsutvecklingsdirektör
Nacka kommun

Bilagor:

- Bilaga 1: Protokollsutdrag från kommunfullmäktige i Nacka kommun, 2023-06-19
- Bilaga 2: Genomförandebeslut för detaljplan Volten